

Çîroka Jîyanê

Çandin û cotyarên de stpêkê

Berî 12 hezar salan li binarê çiyayê Zagros, li Kurdistana me mirovan dest bi çandinê kir. Bi çandinê guhurîneka mezin di jîyana mirovî da çêbu. Mirov berî çeandinê weku hemu cenawerên dî bi rojê hemuyê xwarinê di gerîya û dema dinya tarî bu xwe dida ber cihêkê heta dinya rûn dibu û rojeka dî pir sext û rûdan di jîyana wî da dest-pê dikir.

Lê piştî fêrî çandinê buy xweş bû û hêdî hêdî xanî avakirin û ew xanî bûne gund û bajêr. Digel çandinê mirovan dest bi ke hîkma ajelan jî kir ji bo guşt û şîr û pîstê wan û her wesa hindek ji bo zêrevanîyê û karêن giran û helgirtina baran jî bi karînan. Her di vê qunaxê jî da bû, mirovan dest bi çêkirina cilka ji pîst û hûnîyê ajelan kir û aman jî wek cerk û gozka ji herfîyê çêkirin.

Dirûn..

Mirovîn hîngî berê hisanî bi kar tîna ji bo dirûna genmî, wek di vî wêneyê bizarvekirî da diyar dibe.

Kehîkirina ajelan..

Kehîkirna ajelan ji wê çendê dest pê kir dema mirovan têjkên caneweran digirtin di ïnane dev xwe û di gel borîna demî êdî zanîn kîj canewer kehî dîbin û kîjan kehî nabin. Ji canewerên mirovan li destpêkê kehî kirin: se, bîzin, mîh û çêl bûn.

Genim

Yekemîn çandin mirovan kirî çandina genmî bû ku bi xwe şîn dibû paşî mirovan tovê wî çinîn û çadin.

Her wek di vî
wêneyê bizarrekirî
da dîyar dibe, miro-
van ber yan corekê
distarî bi kar di îna
ji bo hêrana genimî

Aman bi vê
rêkê ji herîyê
di hatne çê
kirin.

Bajêr..

Şûnwarêñ kevintirîn bajêr di dîrokê da heta niha hatîne dîtin, şînwarêñ bajêrê(çetel hoyûk) buye ku dîroka wî vedigere berî(9) hizara salan û dikevee Tîrkiya evro. Wek di wêneyî da diyare: Xanî wekî xanîyên gundêñ me ji teqnê dihatne çekirin û banêñ wan bi garea û nîrha di hatîne dapoşîn. Tiştê seyr di van xanîyan da ew bû, ku pencerên wan di biçûk bûn û dergeh nebûn.

Şûna dergehî pencerek di banî da bû bi rêka payîskê di çûne jor û dertkev-tin. Ne dûre ji wan ev xanîyê hosa çêdikrin da ku bi şevê xwe ji canew-erên dirinde biparêzin

